

การพัฒนาแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผล
ต่อคุณภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

A DEVELOPMENT OF THE STRUCTURAL EQUATION MODEL OF FACTORS AFFECTING
ACADEMIC ADMINISTRATIONAL QUALITY IN SCHOOL UNDER SECONDARY

EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 23

3

สุรชาติ กำลังฤทธิ์*

รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร**

ดร.พิศุทธิ์ กิตติศรีวรพันธุ์***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบรูปแบบสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 การวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ การสังเคราะห์กรอบแนวคิดการวิจัย และการตรวจสอบรูปแบบ เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.38 – 0.76 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหารและครู ปีการศึกษา 2557 จำนวน 440 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และใช้โปรแกรม LISREL for Windows สำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและตรวจสอบความสอดคล้องรูปแบบเชิงสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียน ประกอบด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการ สมรรถนะขององค์การ บรรยากาศของโรงเรียน การบริหารการจัดการเรียนรู้ และคุณภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียน

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบ พบว่า มีความสอดคล้องกลมกลืนแบบสนิท ค่าสถิติ ($\chi^2 = 44.09$, $p\text{-value} = 0.88$, $df = 56$, $RMSEA = 0.00$, $GFI = 0.99$, $AGFI = 0.96$, Largest Standardized Residual = 2.67, CN = 822.40) ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนสูงสุด ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการบรรยากาศของโรงเรียน และการบริหารการจัดการเรียนรู้ อิทธิพลทางอ้อม ได้แก่ สมรรถนะขององค์การ และอิทธิพลรวม ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการบรรยากาศของโรงเรียน และการบริหารการจัดการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาค่าอำนาจการพยากรณ์ พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการ สมรรถนะขององค์การ บรรยากาศของโรงเรียน สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการบริหารการจัดการเรียนรู้ ได้ร้อยละ 85 สำหรับภาวะผู้นำทางวิชาการ สมรรถนะขององค์การ บรรยากาศของโรงเรียน และการบริหารการจัดการเรียนรู้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพการบริหารวิชาการได้ร้อยละ 63 ส่วนภาวะผู้นำทางวิชาการและสมรรถนะขององค์การ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของบรรยากาศของโรงเรียนได้ร้อยละ 61 ตามลำดับ

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาวัตกรรมการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

** อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

*** ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าอุเทน จังหวัดนครพนม

ABSTRACT

The purposes of this study were to develop and investigate goodness of fit of Structural Equation Model of Factors Affecting Academic Administrational Quality in School under the Secondary Educational Service Area Office 23. The studies were two phases: determining conceptual framework through document inquiries, testing the hypothesis. The instrument was questionnaire with $p = .38$ to 0.76 , $r = .98$. The samples, obtained through the multi-stage random sampling, were 440 school administrators and teachers in this Area, 2014 academic year. Analyzed for frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's product moment correlation coefficient. LISREL for Windows program was applied to analyze the confirmatory factor analysis, and to test goodness of fit of the developed model and the empirical data.

The findings were as follows:

1. The Structural Equation Model of Factors Affecting Academic Administrational Quality comprised 5 components; School Administrators' Instructional Leadership, School's Competency, Organizational Atmosphere, Academic Administrational Quality.

2. The result of goodness of fit testing was closed fit ($\chi^2 = 44.09$, $p\text{-value} = 0.88$, $df = 56$, $RMSEA = 0.00$, $GFI = 0.99$, $AGFI = 0.96$, Largest Standardized Residual = 2.67, $CN = 822.40$). Direct Effects were Instructional Leadership, School's Atmosphere, and Instructional Administration. Indirect Effect was Organizational Competency. Total Effects were Instructional Leadership, School's Atmosphere, and Instructional Administration. When consider the prediction values found that Instructional Leadership, Organizational Competency and School's Atmosphere could explain the variance of Instructional Administration at the percentage of 85, Instructional Leadership, Organizational Competency and School's Atmosphere and Instructional Administration could explain the variance of Academic Administrational Quality at the percentage of 63, Instructional Leadership, Organizational Competency could explain the variance of Academic Administrational Quality at the percentage of 61

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติเกี่ยวกับหลักการจัดการศึกษาภายในประเทศไว้หลายมาตรา เช่น ในมาตรา 49 และมาตรา 80 บุคคลมีสิทธิได้รับการจัดการศึกษาจากรัฐฟรี ไม่น้อยกว่า 12 ปี รวมทั้งพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อมุ่งหวังให้ประชาชนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” แสดงถึงเจตนารมณ์ในการปฏิรูปการศึกษา โดยพัฒนาให้สอดคล้องและทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ดังนั้นการศึกษาจึงมีความเป็นพลวัตควบคู่ไปกับการพัฒนาคนในชาติให้เป็นผู้มีความรู้คู่ความดีอย่างเสมอภาค ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐาน (ราชกิจจานุเบกษา. 2550 : 15, 23) ส่งผลให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. มีฐานะเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพการศึกษาทั่วประเทศตามตัวบ่งชี้คุณภาพรวม 12 ตัวบ่งชี้ซึ่งปัจจุบันอยู่ในช่วงการประเมินรอบสาม (2554–2558) โดยปัจจุบันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีโรงเรียนที่เข้ารับการประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษารอบสามและประกาศผลการประเมินแล้ว จำนวน 35 โรงเรียน และอีก 10 โรงเรียนยังไม่ได้รับการ

ประเมิน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2557 : ออนไลน์ ข้อมูล ณ วันที่ 9 กรกฎาคม 2557) ผลปรากฏว่าได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษาแล้ว จำนวน 16 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 46 และ ไม่ผ่านการประเมิน จำนวน 19 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 54 เนื่องจากมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ โดยวัดจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ผลที่เกิดขึ้นเป็นภาระหน้าที่ของงานวิชาการโรงเรียนโดยตรงที่จะต้องหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพวิชาการเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น

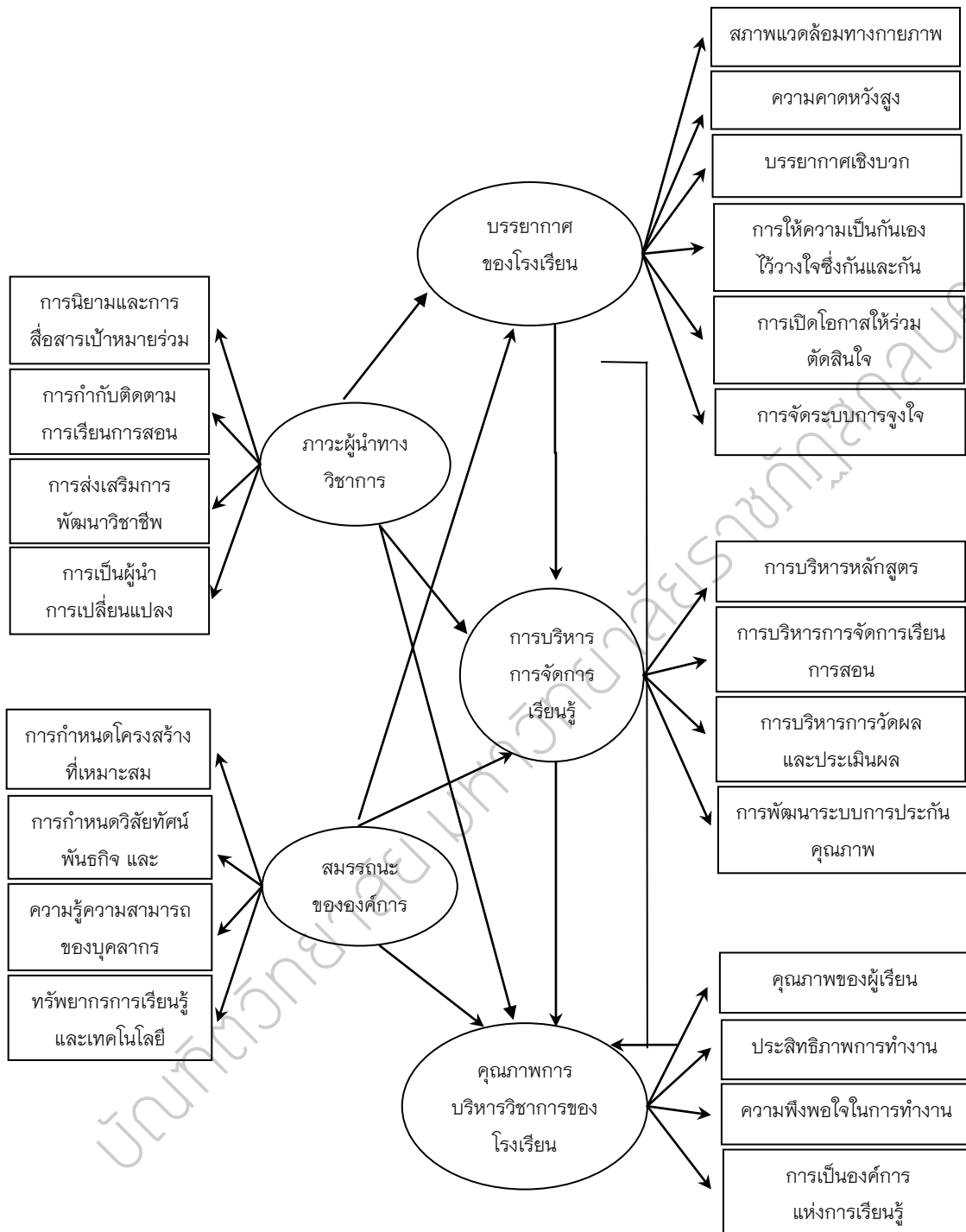
ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น ของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยจำแนกตัวแปรที่สำคัญ ประกอบด้วย ตัวแปรแฝงภายนอก (Exogenous Variables) ตัวแปรแฝงภายใน (Endogenous Variables) และตัวแปรผลลัพธ์ (Result Variables) เพื่อนำรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัย ที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มาใช้ในการพัฒนาการบริหารวิชาการในโรงเรียนให้มีคุณภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบเชิงสมมติฐานจากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ ได้แก่ การนิยามและการสื่อสารเป้าหมายร่วม การกำกับติดตามการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพ และการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยสมรรถนะขององค์การ ได้แก่ การกำหนดโครงสร้างที่เหมาะสม การกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจและยุทธศาสตร์ ความรู้ความสามารถของบุคลากร และทรัพยากรการเรียนรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศ ปัจจัยบรรยากาศของโรงเรียน ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกายภาพทั่วไป ความคาดหวังสูง บรรยากาศเชิงบวก การให้ความเป็นกันเองและความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การเปิดโอกาสให้ร่วมตัดสินใจ และการจัดระบบการจูงใจ ปัจจัยการบริหารจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การบริหารหลักสูตร การบริหารการจัดการเรียนการสอน การบริหารการวัดผลและประเมินผล และการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน ปัจจัยคุณภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียน ได้แก่ คุณภาพของนักเรียน ประสิทธิภาพ ในการทำงาน ความพึงพอใจในการทำงาน และการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้

ระยะที่ 2 การตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างรูปแบบเชิงสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของรูปแบบเพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ประกอบด้วยตัวแปรต่างๆ ดังนี้

1. ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จำแนกเป็นตัวแปรแฝงภายนอก ได้แก่ ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ และปัจจัยสมรรถนะขององค์การ ตัวแปรแฝงภายใน ได้แก่ ปัจจัยบรรยากาศของโรงเรียน ปัจจัยการบริหาร การจัดการเรียนรู้

2. ตัวแปรตาม คือ คุณภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนซึ่งเป็นตัวแปรแฝงภายใน ได้แก่ คุณภาพของนักเรียน ประสิทธิภาพในการทำงาน ความพึงพอใจในการทำงาน การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 2,094 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ปีการศึกษา 2557 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน และใช้เกณฑ์การกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามระเบียบวิธีการวิจัยรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นโดยใช้อัตราส่วน 20 เท่าของตัวแปรสังเกตได้ ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วย 22 ตัวแปรสังเกตได้ จะได้กลุ่มตัวอย่างรวม 440 คนโดยแบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนละ 1 คน ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจงตามจำนวนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ทั้งหมด 45 โรงเรียน รวมจำนวน 45 คน และครูผู้สอนจำนวน 395 คน ได้มาจากการเทียบอัตราส่วนร้อยละ 20 ของประชากรครูผู้สอนในโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำแนกออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบตรวจสอบรายการเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 72 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับปัจจัยที่นำมาศึกษาเป็นแบบจำนวน 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 16 ข้อ ปัจจัยสมรรถนะขององค์การจำนวน 13 ข้อ ปัจจัยบรรยากาศของโรงเรียนจำนวน 6 ข้อ ปัจจัยการบริหารการจัดการเรียนรู้จำนวน 18 ข้อ และปัจจัยคุณภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนจำนวน 19 ข้อ

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตราชการในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
2. ส่งและรับแบบสอบถามด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ ซึ่งผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนทั้งหมด จำนวน

440 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

1. สถิติเบื้องต้น ได้แก่ ความถี่และร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ ดัชนีความตรงตามของเนื้อหา (IOC) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคทั้งฉบับซึ่งมีค่าเท่ากับ .98
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) ดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) ดัชนีวัดความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือ (RMSEA)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียน ได้แก่ ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ ปัจจัยสมรรถนะขององค์การ ปัจจัยบรรยากาศของโรงเรียน ปัจจัยการบริหารการจัดการเรียนรู้
2. รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 44.09$, p-value = .88, df = 56, RMSEA = .00, GFI = .99, AGFI = .96, Largest Standardized Residual = 2.67), CN = 822.40 ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียน ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการ บรรยากาศของโรงเรียน และการบริหารจัดการการเรียนรู้ อิทธิพลทางอ้อม ได้แก่ สมรรถนะขององค์การ และอิทธิพลรวม ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการ บรรยากาศของโรงเรียน และการบริหารจัดการการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาค่าอำนาจการพยากรณ์ พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ สมรรถนะขององค์การ บรรยากาศของโรงเรียน สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการบริหารจัดการการเรียนรู้ ได้ร้อยละ 85 สำหรับภาวะผู้นำทางวิชาการ สมรรถนะขององค์การ บรรยากาศของโรงเรียน และการบริหารจัดการการเรียนรู้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพการบริหารวิชาการได้ร้อยละ 63 ส่วนภาวะผู้นำทางวิชาการ และสมรรถนะขององค์การ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของบรรยากาศของโรงเรียนได้ร้อยละ 61 รายละเอียดดังปรากฏในตาราง 1

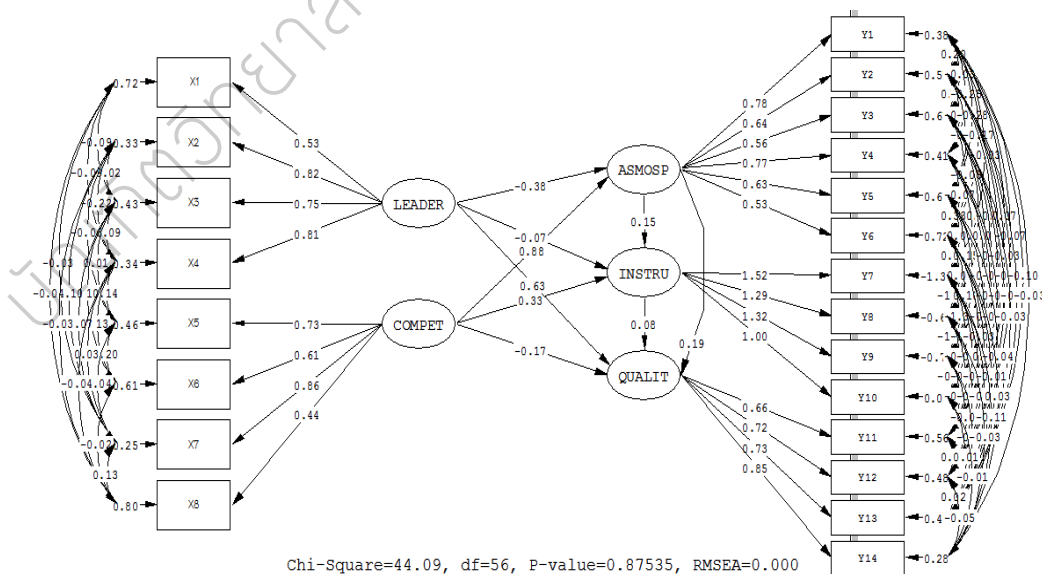
ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์แยกค่าอิทธิพลระหว่างตัวแปรสาเหตุและตัวแปรผล

ตัวแปรสาเหตุ	ตัวแปรผล								
	ATMOSP			INSTRU			QUALIT		
	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE
LEADER	-0.38 [*] (0.19) -1.97	-0.38 [*] (0.19) -1.97	-	-0.13 (0.12) -1.07	-0.07 (0.12) -0.57	-0.06 (0.03) -1.79	0.54 ^{**} (0.19) 2.92	0.63 ^{**} (0.23) 2.75	-0.08 (0.07) -1.21
COMPET	0.88 ^{**} (0.19) 4.61	0.88 ^{**} (0.19) 4.61	-	0.46 ^{**} (0.13) 3.67	0.33 [*] (0.15) 2.13	0.14 [*] (0.05) 2.57	0.04 (0.18) 0.23	-0.17 (0.26) -0.63	0.21 (0.11) 1.82
ATMOSP	-	-	-	0.15 [*] (0.06) 2.50	0.15 [*] (0.06) 2.50	-	0.21 [*] (0.10) 2.09	0.19 [*] (0.10) 1.99	0.01 (0.01) 1.71
INSTRU	-	-	-	-	-	-	0.08 [*] (0.04) 1.97	0.08 [*] (0.04) 1.97	-
R ²	0.61			0.85			0.63		

ค่าสถิติ $\chi^2 = 44.09$ df = 56 P-value = 0.88 RMSEA = 0.00

GFI = 0.99 AGFI = 0.96 Largest Standardized Residual = 2.67

หมายเหตุ ตัวเลขในบรรทัดแรกของแต่ละช่องคือค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล, ตัวเลขในวงเล็บคือค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน และตัวเลขในบรรทัดที่สาม คือ ค่าสถิติ (* .05: t-value = 1.96 – 2.57, ** .01: t-value ≥ 2.58)

ภาพประกอบ 2 แสดงค่าการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ที่ปรับแก้แล้ว

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. รูปแบบของปัจจัยที่ส่งต่อคุณภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียน ประกอบด้วย ภาวะผู้นำทางวิชาการ สมรรถนะขององค์การ บรรยากาศของโรงเรียน การบริหารการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ (ปาริชาติ ไนตสุภา. 2555 : 12) ที่ศึกษาพบว่า ปัจจัยที่กล่าวมาเบื้องต้นส่งผลประสิทธิผลของโรงเรียนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคุณภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียน สำหรับ (ทรงยศ แก้วมงคล. 2555 : 4) ได้ศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งต่อคุณภาพการบริหารวิชาการ ประกอบด้วย ภาวะผู้นำทางวิชาการ พฤติกรรมการตัดสินใจและการสื่อสารของผู้บริหาร สมรรถนะขององค์การ และการบริหารการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนพฤติกรรมกรเรียนรู้และเจตคติต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่วน (Sergiovanni. at dl. 1980 : 267 – 268 อ้างถึงในวิภา ทองหง่า. 2554 : 8) ได้ศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งต่อคุณภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียน ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษา การกำหนดกรอบแนวทางการจัดการศึกษาการประเมินผลหลักสูตร การจัดบรรยากาศที่เหมาะสม และการหาวัสดุในการจัดการเรียนรู้ให้เพียงพอ นอกจากนี้ยังศึกษาพบว่าปัจจัยที่ศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการท่านต่างๆ ดังนี้ (สมคิด สร้อยน้ำ. 2547 : 144) (ปารณทัตต์ แสนวิเศษ. 2550 : 142) (จำเริญ จิตรหลั่ง. 2550 : 62) (สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. 2551 : 106-206) (ภิญโญ มนูญศิลป์. 2551 : 145) (กุลหรี พิกุลเกษม. 2551 : 92) (สุพัตรา จันทรรอด. 2552 : 134) (ศิริพร โจนสาย. 2552 : 51) (วันเพ็ญ บุรีสูงเนิน. 2552 : 250) (พระมหาสมพร สุริโย. 2553 : 260) (กมล ทรายชู. 2553 : 7-10) (สิทธิชัย สอนสุภี. 2554 : 221) (ปาริชาติ ไนตสุภา. 2555 : 240-241) (สุดาพร ทองสวัสดิ์ และสุจิตรา จรจิต. 2556 : 346) (พิศุทธิ์ กิติศรีวรพันธุ์. 2556 : 41-206) (Hoy and Miskel. 2008 : 291-322)

2. รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งต่อคุณภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์แบบสนิท และเมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์หัตถิพลของปัจจัยที่ศึกษา พบว่า

2.1 องค์ประกอบด้านภาวะผู้นำทางวิชาการมีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลรวมต่อคุณภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียน เท่ากับ 0.63 และ 0.54 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลรวมต่อบรรยากาศของโรงเรียน เท่ากับ -0.38 ซึ่งเป็นอิทธิพลทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารนั้นเป็นปัจจัยที่ส่งผลทางตรงต่อคุณภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียน เนื่องจากผู้บริหารมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการกำหนดและสื่อสารเป้าหมายหรือทิศทางในการดำเนินงานร่วมกับบุคลากรในองค์กร ทำหน้าที่นิเทศ กำกับ ติดตามการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ส่งเสริมให้ตนเองและผู้ใต้บังคับบัญชาได้รับความก้าวหน้าในวิชาชีพ รวมทั้งการเป็นผู้นำทางเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สามารถปรับตัวได้อย่างทันสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดของ (พิศุทธิ์ กิติศรีวรพันธุ์. 2556 : 41) (สุดาพร ทองสวัสดิ์ และสุจิตรา จรจิต. 2556 : 346) (กมล ทรายชู. 2553 : 7-10) (วันเพ็ญ บุรีสูงเนิน. 2552 : 247) (สุพัตรา จันทรรอด. 2552 : 134) (สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. 2551 : 206) (ปารณทัตต์ แสนวิเศษ. 2550 : 142) ศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการมีอิทธิพลทางตรงต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ความสำเร็จในการดำเนินงาน รวมทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคุณภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนตามการวิจัยในครั้งนี้ นอกจากนี้ตัวแปรด้านภาวะผู้นำทางวิชาการยังมีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลรวมซึ่งเป็นอิทธิพลทางลบต่อบรรยากาศของโรงเรียนเท่ากับ -0.38 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าการบริหารงานโดยใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่มากเกินไปนั้นส่งผลทางลบต่อบรรยากาศของโรงเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ (Hoy & Miskel. 2001 : 393) ที่พบว่าการบริหารงานที่เข้มงวดหรือควบคุมแบบระบบราชการมากเกินไปจะ

ส่งผลทางลบต่อบรรยากาศของโรงเรียนและส่งผล ดังนั้นผู้บริหารทักษะด้านภาวะผู้นำทางวิชาการในระดับที่เหมาะสม ควบคู่กับการโน้มน้าวให้ครูผู้สอนเห็นความสำคัญต่อการเอาใจใส่ของผู้บริหารส่งผลให้เกิดบรรยากาศการทำงานและประสิทธิผลของงานที่ดีขึ้น

2.2 องค์ประกอบด้านสมรรถนะขององค์การมีอิทธิพลทางอ้อมต่อคุณภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียน ผ่านองค์ประกอบด้านการบริหารการจัดการเรียนรู้ เท่ากับ 0.14 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลรวมต่อการบริหารการจัดการเรียนรู้ เท่ากับ 0.33 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ .46 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า องค์ประกอบด้านสมรรถนะขององค์การมีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลรวมต่อบรรยากาศของโรงเรียน มีค่าเท่ากับ 0.88 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สรุปได้ว่าสถานศึกษาที่มีสมรรถนะหรือความพร้อมในการดำเนินงานในระดับสูงย่อมส่งผลต่อการบริหารการจัดการเรียนรู้และบรรยากาศที่ดีภายในองค์กรซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลไปยังคุณภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (พิศุทธิ์ กิตติศรีวรพันธ์. 2556 : 193) (ภิญโญ มนูญศิลป์. 2551 : 145) และ (สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. 2551 : 218) ได้ศึกษาพบว่า สมรรถนะขององค์การส่งผลทางอ้อมผ่านองค์ประกอบด้านการบริหารการจัดการเรียนรู้

2.3 องค์ประกอบด้านบรรยากาศของโรงเรียนมีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลรวมต่อคุณภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียน เท่ากับ 0.19 และ 0.21 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ยังมีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลรวมต่อการบริหารการจัดการเรียนรู้เท่ากับ 0.15 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปได้ว่า บรรยากาศของโรงเรียนเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียน และการบริหารการจัดการเรียนรู้ เพราะเมื่อสถานศึกษามีบรรยากาศที่ดี ย่อมส่งผลที่ดีต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ปาริชาติ ไนตสุภา. 2555 : 167) (พระมหา สมพร สุริโย. 2553 : 260) (ศิริพร โงนสาย. 2552 : 51) (สุพัตรา จันทรรอด. 2552 : 134) (จำเริญจิตรหลัง. 2550 : 62) และ (ปารณทัตต์ แสนวิเศษ. 2550 : 142) ได้ศึกษาพบว่า บรรยากาศของโรงเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียนหรือการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคุณภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียน นอกจากนี้ยังส่งผลทางตรงต่อการบริหารการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ (ปาริชาติ ไนตสุภา. 2555 : 167) และ (สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. 2551 : 138) ที่ได้ศึกษาพบว่าบรรยากาศที่ดีส่งผลให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 องค์ประกอบด้านการบริหารการจัดการเรียนรู้มีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลรวมต่อคุณภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียน เท่ากับ .08 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สรุปได้ว่า การบริหาร การจัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญของการบริหารวิชาการและเป็นหัวใจหลักของการจัดการศึกษาที่ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ประสิทธิภาพในการทำงาน ความพึงพอใจในการทำงาน และการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ทั้งนี้การบริหารจัดการเรียนรู้ที่ดีย่อมส่งผลต่อคุณภาพการบริหารวิชาการที่สูงขึ้น สอดคล้องกับผลวิจัยของ (พิศุทธิ์ กิตติศรีวรพันธ์. 2556 : 206) และ (กุลทรี พิภุณแกม. 2551 : 92) พบว่า การบริหารการจัดการเรียนรู้มีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพการบริหารวิชาการ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่ได้สรุปผลและอภิปรายผลมาแล้วนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการประยุกต์ใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการซึ่งพบว่ามีอิทธิพลทางตรงสูงที่สุดต่อคุณภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนและยังมีอิทธิพลทางลบต่อบรรยากาศของโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารควรคำนึงถึงระดับการใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการที่เหมาะสม

ควบคู่ไปกับการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร ส่งผลให้บุคลากรสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ผู้บริหารควรนำผลการวิจัยด้านการบริหารจัดการการเรียนรู้ไปปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษาซึ่งผลการวิจัยพบว่ามียุทธวิธีทางตรงต่อคุณภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียน โดยยึดหลักการบริหารจัดการการเรียนรู้อย่างเป็นระบบอันประกอบด้วย การบริหารหลักสูตร การบริหารจัดการเรียนการสอน การบริหารการวัดผลและประเมินผล และการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในที่ดีอันจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนซึ่งเป็นหัวใจหลักของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

1.3 ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา สามารถนำผลการวิจัยในครั้งนี้ ไปออกแบบหลักสูตรอบรมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาของหน่วยงานในสังกัดหรือใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อการบริหารการศึกษาได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป เพื่อประโยชน์ทางวิชาการและการบริหารการศึกษาและเพื่อให้ได้องค์ความรู้และข้อค้นพบที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ควรใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกร่วมกับการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้กรอบแนวคิดที่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของบุคลากรในหน่วยงานที่ต้องการศึกษาและได้ข้อมูลที่มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น และการศึกษารายการกรณีโรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (best practice)

2.2 ควรศึกษาเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นตอนและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลการเลือกข้อมูลประกอบรายงานการวิจัยให้มีความรู้ที่ชัดเจนก่อนการวิเคราะห์ข้อมูลจริง

2.3 ควรตั้งข้อคำถามในเครื่องมือให้ครอบคลุมประเด็นของตัวแปรที่ศึกษาใช้ภาษาที่ เข้าใจได้ง่าย

เอกสารอ้างอิง

กมล ตราขุ. การพัฒนาตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาล. วิทยานิพนธ์ ค.ด.

มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2553.

กุลศรี พิกุลแกม. การบริหารวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษานครปฐม เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครปฐม : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 2551.

จำเริญ จิตรหลัง. รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยการจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ใน

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดภาคใต้. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. สงขลา :

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2550.

ทรงยศ แก้วมงคล. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน

เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2555.

ปารณทัตต์ แสนวิเศษ. คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนบางประการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานในโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร,

2550.

ปาริชาติ ไนต์สุภา. การพัฒนาตัวแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน

สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ ค.ด. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2555.

- พระมหาสมพร สิริโย. รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม. วิทยานิพนธ์. ปร.ด. เลย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2553.
- พิศุทธิ์ กิตติศรีวรพันธ์. การพัฒนาแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2556.
- ภิญโญ มนุสศิลป์. ปัจจัยการพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของทีมนักเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2551.
- ราชกิจจานุเบกษา. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. กรุงเทพฯ, 2550
- วันเพ็ญ บุรีสูงเนิน. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552.
- วิภา ทองหงษ์. รูปแบบการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554.
- ศิริพร โจนสาย. ปัจจัยบรรยากาศของโรงเรียนกับองค์การแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2552.
- สมคิด สร้อยน้ำ. การพัฒนาแบบองค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2547.
- สัมฤทธิ์ ทางเพ็ง. ปัจจัยทางการบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน : การพัฒนาและการตรวจสอบความตรงของตัวแบบ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2551.
- สิทธิชัย สอนสุภี. โมเดลสมการโครงสร้างของปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2554.
- สุตาพร ทองสวัสดิ์ และสุจิตรา จรจิตร. การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, 2556.
- สุพัทธา จันทรรอด. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยราชภัฏอีสานตอนบน. วิทยานิพนธ์. ค.ม. เลย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2552.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. ผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.onesqa.or.th>. (9 กรกฎาคม 2557)
- Hoy, W.K. & Miskel, C.G. Educational administration : Theory, research and practice, 6th edition. Boston: McGraw-Hill, 2001.
- Sergiovanni, T. J. et al. Educational Governance and Administration. Englewood Cliffs. New Jersey : Prentice Hall Inc, 1980.